

Arkadiusz Krawcewicz

Działalność i myśl polityczna na przykładzie koncepcji polityki zagranicznej Ruchu Odbudowy Polski

Acta Politica nr 29, 49-58

2014

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Arkadiusz Krawcewicz*

DZIAŁALNOŚĆ I MYŚL POLITYCZNA NA PRZYKŁADZIE KONCEPCJI POLITYKI ZAGRANICZNEJ RUCHU ODBUDOWY POLSKI

Wstęp

Celem niniejszego artykułu jest przeanalizowanie działalności oraz koncepcji polityki zagranicznej Ruchu Odbudowy Polski (ROP) w latach 1995–2001. Autor korzystał z opracowań książkowych, dokumentów (m.in. biuletynów, deklaracji, programów i stanowisk) Ruchu i organizacji młodzieżowej działającej pod nazwą Federacja Młodych Ruchu Odbudowy Polski (FM ROP).

Geneza partii

W 1995 roku były premier polskiego rządu (w latach 1991–1992), Jan Olszewski, wystartował w wyborach na urząd prezydenta Polski, w których zajął czwarte miejsce, zdobywając 1 225 453 głosy (6,86%)¹. Odwołując się do jego popularności w wyborach prezydenckich, w grudniu 1995 roku powstała partia polityczna o nazwie Ruch Odbudowy Polski, której fundamenty stanowiły komitety wyborcze J. Olszewskiego². W komitetach znajdowali się działacze Ruchu dla Rzeczypospolitej, NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, Stronnictwa Wierności Rzeczypospolitej, PSL Mikołajczykowskiego, Akcji Polskiej, Ruchu

* mgr Arkadiusz Krawcewicz – doktorant w Instytucie Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, e-mail: arek.krawcewicz@gmail.com.

¹ A. Dudek, *Historia polityczna Polski 1989–2012*, Kraków 2013, s. 341.

² Ibidem, s. 360.

Trzeciej Rzeczypospolitej, Konfederacji Republikanów oraz Polskiego Forum Patriotycznego³.

W pierwszych latach istnienia partia cieszyła się dużym poparciem obywateli o poglądach prawicowych, którzy byli rozczarowani działalnością prawicowych liderów mających trudności ze stworzeniem poważnej siły politycznej wywodzącej się z „Solidarności” w obliczu silnej koalicji Sojuszu Lewicy Demokratycznej (SLD). Konkurencja dla Ruchu pojawiła się w czerwcu 1996 roku po powstaniu Akcji Wyborczej Solidarność (AWS), która zintegrowała NSZZ „Solidarność” i przedstawicieli wielu środowisk prawicowych i postsolidarnościowych (m.in. Porozumienia Centrum, Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego, Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform). Cechą wspólną dla ugrupowań tworzących AWS był, zdaniem przewodniczącego Mariana Krzaklewskiego, brak zainteresowania współpracą z J. Olszewskim i ROP⁴. Ruch współpracował z „Solidarnością” Rolników Indywidualnych, aby zaakcentować, że AWS nie ma wyłączności na nazwę „Solidarność”⁵.

Ruchem Odbudowy Polski wstrząsały konflikty, co utrudniało konkurowanie z AWS. ROP był poza tym jedyną relewantną partią prawicową i postsolidarnościową, która nie weszła do AWS. Równocześnie działacze ROP postrzegali swoje środowisko jako w całości wiarygodne, w przeciwieństwie do AWS. Jednym z konfliktów, który wpłynął na sposób prowadzenia kampanii wyborczej do parlamentu w 1997 roku był spór między Jackiem Kurskim (zajmującym się promocją ROP w telewizji) a Andrzejem Kieryłą (szefem kampanii wyborczej ROP). Na skutek nieporozumień, reklamy ROP (często na niskim poziomie) trafiały do telewizji na krótko przed emisją, co mogło być przyczyną odmowy ich nadania. Na pozycję ROP na polskiej scenie politycznej wpłynął też spór między Janem Olszewskim a Antonim Macierewiczem – jego przyczyną były zmiany kandydatów na listach wyborczych dokonane przez A. Macierewicza bez zgody przewodniczącego. W wyborach parlamentarnych w 1997 roku ROP uzyskał sześć mandatów w Sejmie i pięć w Senacie. Wynik wyborczy był niezadowolający dla liderów ROP, dlatego po wyborach padało wiele wzajemnych oskarżeń o złe prowadzenie kampanii i błędną strategię wyborczą. Doprowadziło to do częściowej dekompozycji partii⁶. Antoni Macierewicz, po usunięciu

³ T. Bichta, *Struktura organizacyjna partii politycznych w Polsce po 1989 roku*, Lublin 2010, s. 70.

⁴ A. Dudek, *Historia polityczna...*, s. 360.

⁵ T. Bojarowicz, *Partie i ugrupowania prawicowe w Polsce po 1989 roku*, Toruń 2013, s. 267.

⁶ A. Dudek, *Historia polityczna...*, s. 373–375.

z ROP (oskarżano go o próbę podzielenia partii, o niezakończenie działalności jego poprzedniego ugrupowania Ruchu Chrześcijańsko-Narodowego, co powinien uczynić zgodnie ze statutem ROP), zarzucał kierownictwu Ruchu przyczynienie się do niepowodzenia wyborczego w 1997 roku. Grupa popierająca A. Macierewicza wybrała go w grudniu 1997 roku na przewodniczącego ROP, ale zwolennicy J. Olszewskiego uznali jego wybór za niezgodny z prawem. W ten sposób funkcjonowały dwa stronnictwa: ROP – J. Olszewskiego oraz Katolicko-Narodowy ROP (K-N ROP) – A. Macierewicza. W maju 1998 roku K-N ROP przekształcił swoją nazwę na Ruch Katolicko-Narodowy, który w styczniu 2001 roku podjął współpracę z Ligą Polskich Rodzin (LPR)⁷.

W 2000 roku Jan Olszewski startował ponownie w wyborach prezydenckich, ale w trakcie kampanii zrezygnował i zaapelował do swoich wyborców o głosowanie na kandydata AWS – Mariana Krzaklewskiego⁸. Krzaklewski poniósł jednak porażkę, otrzymując poparcie 23% wyborców, którzy popierali w 1997 roku ROP. Reszta wyborców ROP z 1997 roku opowiedziała się za Andrzejem Olechowskim (25%) i Aleksandrem Kwaśniewskim (17%). Świadczyło to o słabej pozycji Jana Olszewskiego jako lidera, a także o dezorientacji elektoratu ROP⁹.

W maju 2001 roku doszło do porozumienia ROP i AWS, w wyniku którego powstał komitet wyborczy Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy (AWSP). Porozumienie było krótkotrwałe, ponieważ w lipcu 2001 roku J. Olszewski ogłosił rezygnację ROP ze współpracy z AWSP, przy równoczesnym związaniu się z nowo utworzoną Ligą Polskich Rodzin (LPR), której przewodniczył Marek Kotlowski¹⁰. Przyczyną wycofania się z AWSP był, według Zarządu Głównego, brak możliwości realizowania programu ROP w ramach AWSP¹¹.

Na skutek współpracy ROP z LPR z list tej ostatniej partii startowali do parlamentu w 2001 roku działacze ROP, którzy zdobyli dwa miejsca w Sejmie i jedno w Senacie. W 2005 roku przedstawiciele ROP startowali do parlamentu w ramach Ruchu Patriotycznego, ale nie odnieśli sukcesu¹². Po tej porażce ROP podjął współpracę z Prawem i Sprawiedliwością (PiS), czego przykładem było

⁷ T. Bojarowicz, *Partie i ugrupowania...*, s. 108–109.

⁸ A. Dudek, *Historia polityczna...*, s. 421.

⁹ Ibidem, s. 425.

¹⁰ Ibidem, s. 428.

¹¹ (km), IAR, *ROP wychodzi z AWSP*, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1339,title,ROP-wychodzi-z-AWSP,wid,187049,wiadomosc.html?ticaid=111b82> (23.11.2013).

¹² (pp), *Przylączyli się do PiS. „Chcemy jednoczyć prawicę”*, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/632315,Przylaczylisie-do-PiS-Chcemy-jednoczyc-prawice> (23.11.2013).

objęcie w czerwcu 2011 roku funkcji przewodniczącego ROP po Janie Olszewskim przez senatora Stanisława Gogacza (mającego poparcie PiS)¹³.

Po latach przebywania w cieniu na polskiej scenie politycznej, w 2012 roku doszło do rozwiązania ROP, a jego członkom zaproponowano współpracę z PiS, co miało – według Nadzwyczajnego Kongresu ROP – służyć „jednoczeniu obozu polskiej prawicy niepodległościowej”¹⁴.

W literaturze politologicznej ROP klasyfikuje się jako partię postsolidarnościową (kryterium genetyczne) i niepodległościową (kryterium programowe)¹⁵. Źródła powstania partii niepodległościowych można odnaleźć w środowisku opozycji antykomunistycznej o charakterze radykalnym, reprezentowanym w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (PRL) przez Polskie Porozumienie Niepodległościowe, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela i Konfederację Polski Niepodległej (KPN)¹⁶. Partie niepodległościowe odwoływały się m.in. do: antykomunizmu, antyrosyjskości, dekomunizacji, nauczania Kościoła katolickiego, niepodległości, patriotyzmu. Nawiązywały także do Drugiej Rzeczypospolitej i jej dorobku. Na gruncie gospodarczym i społecznym partie tego typu postulowały pozostawienie najważniejszych sektorów przemysłu we władaniu państwa, wpływ państwa na gospodarkę w określonym stopniu, szeroką prywatyzację, ochronę rodziny, wspieranie polskich przedsiębiorstw. Partie polityczne tego typu (oprócz ROP, Ruchu dla Rzeczypospolitej, Konfederacji Polski Niepodległej) po 2001 roku straciły status partii relewantnych¹⁷.

Federacja Młodych Ruchu Odbudowy Polski

Organizacja młodzieżowa Ruchu powstała w 1995 roku, a jej pierwszym przewodniczącym był Robert Bodnar. Pierwszy zjazd (sejmik) FM ROP odbył się w Krakowie w kwietniu 1996 roku. Organami Federacji były Rada Krajowa FM ROP, do której wchodził zarząd krajowy oraz przewodniczący ogniw z terenu Polski. W pierwszych dwóch latach istnienia Federacja (analogicznie do partii) rozwijała się dynamicznie i przyjmowała nowych członków. Po wyborach parlamentarnych w 1997 roku powstał kryzys (spowodowany słabym

¹³ Ibidem.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ K. Kowalczyk, *Rodziny partii politycznych w III RP*, w: *Partie i system partyjny III RP*, red. K. Kowalczyk, Toruń 2011, s. 229.

¹⁶ T. Bojarowicz, *Partie i ugrupowania...*, s. 153.

¹⁷ K. Kowalczyk, *Rodziny partii politycznych...*, s. 224.

wynikiem ROP), polegający na przechodzeniu członków FM ROP do młodzieżówki AWS, którą kierowali Krzysztof Kwiatkowski i Sebastian Kwiatkowski (były członek FM ROP). Po II Kongresie ROP we władzach partii zasiadali przedstawiciele młodzieżówki: Marek Czechoński w Głównej Komisji Rewizyjnej, Michał Olszewski w Głównym Sądzie Koleżeńskim, Dawid Jachiewicz w Zarządzie Głównym, Hubert Szewczyk w Prezydium Rady Naczelnej oraz kilkunastu członków FM ROP w Radzie Naczelnej. Po II Kongresie przewodniczącym FM ROP został Tomasz Markowski¹⁸.

Federacja stawiała sobie za zadanie osiągnięcie ugruntowanej pozycji wśród prawicowych młodzieżówek. Widziano potrzebę współpracy przy wyborach samorządowych w 1998 roku z innymi organizacjami młodzieżowymi, które były bliskie programowo FM ROP: Ligą Republikańską, Młodzieżą Wszechpolską (MW) i Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej¹⁹.

Polityka zagraniczna w koncepcjach Ruchu Odbudowy Polski

W swojej deklaracji z 1996 roku Ruch widział potrzebę wejścia Polski do Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), ponieważ wówczas tworzył się nowy układ geopolityczny w Europie i na świecie. Miejsce Polski było w „obozie chrześcijańskich narodów Zachodu”²⁰. Wejście do NATO, budowanie niepodległości Litwy, Łotwy, Estonii, Ukrainy i Białorusi miały służyć ograniczaniu prób odbudowy imperialnej pozycji przez Rosję oraz zapewnieniu pokoju w integrującej się Europie²¹. Podobnie jak KPN, Ruch uzależniał poziom bezpieczeństwa Polski od stosunków pomiędzy NATO a państwami powstałymi po rozpadzie ZSRR. Zdaniem partii, przystąpienie Polski do NATO było najlepszym sposobem na utrzymanie bezpieczeństwa, ale należało pamiętać, że o bezpieczeństwo trzeba było zabiegać nieustannie. NATO powinno być aktywnie działać w Europie Wschodniej – integracja Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi i Ukrainy z NATO służyłaby, zdaniem ROP, ustabilizowaniu sytuacji polityczno-militarnej w Europie Środkowo-Wschodniej. Proponowano zachowanie równo-

¹⁸ H. Szewczyk, *Federacja Młodych Ruchu Odbudowy Polski – kolejna przybudówka partyjna czy alternatywa dla prawicowej młodzieży?*, „Ogólnopolski Biuletyn Informacyjny Ruchu Odbudowy Polski” 1998, nr 1, s. 10, Archiwum Partii Politycznych, Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ *Karta Niepodległości Ruchu Odbudowy Polski z 11 listopada 1996 roku*, w: *Wybory 1997. Partie i ich programy*, red. I. Słodkowska, M. Dolbakowska, Warszawa 2004, s. 242.

²¹ Ibidem.

wagi rozumianej jako ograniczanie niepożądanych zdarzeń z kierunku wschodniego przy równoczesnym dążeniu do integracji militarnej z Zachodem. Jednym ze sposobów budowania stabilności na Wschodzie było, w opinii partii, umacnianie niepodległości i suwerenności państw powstałych po dekompozycji Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Miało się to odbywać przez współpracę z NATO, a przy okazji chronić te państwa przed próbami odbudowy strefy wpływów przez Rosję. Aktywne działanie Unii Europejskiej (UE) i NATO miało być gwarancją zatrzymania imperialnych zapędów postradzieckiej Rosji²².

W środowisku ROP powstawały dokumenty próbujące zwięźle sformułować zasady polskiej polityki zagranicznej. Jednym z nich był *Dekalog bezpieczeństwa europejskiego* autorstwa Jana Parysa (byłego ministra obrony narodowej), w którym wyrzekano się myślenia w kategoriach stref wpływów i panowania jednych państw nad drugimi. W tym kontekście część ustaleń z Jałty i Poczdamu w 1945 roku była traktowana jako zbrodnia, ponieważ część narodów z Europy Środkowej i Wschodniej została pozostawiona do dyspozycji „totalitarnej i zacofanej ekonomicznie cywilizacji rosyjskiej”²³. Zarówno ZSRR, jak i Rosja z lat dziewięćdziesiątych XX w. nie potrafiły zaakceptować prawa narodów do wolności. Proponowano przestrzeganie zasady *balance of power* (równowaga sił) w relacjach państw europejskich z Rosją. Ówczesna analiza możliwości państw europejskich i Rosji wskazywała, że nie zachodziła równowaga pomiędzy potencjałami atomowymi. Rozwiązaniem tej sytuacji była integracja USA, państw Europy Zachodniej i Polski w ramach NATO – miało to pozwolić na zaistnienie równowagi sił. Postulowano także kontakty z Rosją, ale w obszarach niezwiązanych z kwestiami obronno-wojskowymi. Oceniano, że wejście państw Europy Środkowo-Wschodniej do NATO ograniczy poszerzanie strefy wpływów Rosji (i jej siły budowanej na krzywdzie innych narodów), a w dalekiej perspektywie uniemożliwi wybuch wojny. Sprzeciw Rosji wobec rozszerzenia NATO o państwa Europy Środkowo-Wschodniej rozumiano jako świadomość władz rosyjskich, że uniemożliwi to restaurację imperium rosyjskiego²⁴.

Ruch Odbudowy Polski jako przykład imperializmu rosyjskiego podawał wojnę w Czeczenii, na terytorium której operowała rosyjska armia. Atak Rosji na naród czeczeński, który zabiegał o suwerenność, był przykładem na determi-

²² M. Sienkiewicz, *Współczesne polskie nurty polityczne wobec Ukrainy, Białorusi i Litwy w latach 1989–1999*, Wrocław 2005, s. 149–150.

²³ J. Parys, *Dekalog bezpieczeństwa europejskiego* (1996 r.), Archiwum Partii Politycznych, Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie.

²⁴ Ibidem.

nację Rosji do osiągnięcia własnych celów. Był to także sygnał dla narodów, które usamodzielniały się po 1989 roku i rozpadzie ZSRR w 1991 roku. Ruch dostrzegał gospodarcze wpływy Rosji na Białorusi i Ukrainie (oraz w innych państwach wchodzących dawniej w skład ZSRR), które przemawiały w przypadku Białorusi za jej współpracą z Rosją. Działacze ROP oceniali posunięcie Białorusi jako wycofanie się z prozachodnich aspiracji politycznych. W 1996 roku w dokumentach partyjnych stwierdzano, że rządzący Białorusią Aleksander Łukaszenka przekształca Białoruś w terytorium podległe Rosji, zarządzając nim w sposób znany z okresu ZSRR. Partia uważała, że niepodległa i suwerenna Białoruś jest korzystna dla bezpieczeństwa Polski – w tym celu wspierano opozycję polityczną na Białorusi²⁵. Odbywały się spotkania pomiędzy działaczami ROP a Białoruskim Frontem Narodowym²⁶.

W koncepcjach Ruchu Ukraina była bardzo ważnym partnerem dla Polski. Zasoby i umiejscowienie na mapie Europy sprawiały, że Ukraina miała istotne znaczenie geopolityczne dla całego kontynentu. Polska, aspirująca do UE i NATO, miała wspierać Ukrainę w zacieśnianiu kontaktów z tymi organizacjami. W opinii ROP od poziomu suwerenności Ukrainy zależał poziom bezpieczeństwa Polski – oznaczało to potrzebę współpracy polityczno-gospodarczej obu państw. W związku z tym Ruch popierał takie inicjatywy, jak powstanie magistrali transportowej między Gdańskiem a Odessą oraz integrację kanałów przesyłania gazu i ropy naftowej należących do Polski i Ukrainy. Współpraca gospodarcza, zdaniem ROP, miała zacieśniać kontakty obu państw²⁷.

Istotne miejsce zajmowały w koncepcjach programowych ROP państwa nadbałtyckie (Litwa, Łotwa i Estonia) – ich suwerenność świadczyła o wyzwoleniu się wschodnich narodów spod dominacji rosyjskiej. Zmiany, które zaszły po dekompozycji ZSRR, miały charakter nieodwracalny, a Polska miała za zadanie wspierać niepodległość tych trzech krajów. Państwo polskie miało, zdaniem partii, obowiązek popierania Litwy aspirującej do organizacji współpracy międzynarodowej, m.in. Środkowoeuropejskiego Obszaru Wolnego Handlu²⁸.

W relacjach z Litwą ROP widział także problemy, które wymagały rozwiązania, m.in. stosunek władz litewskich do Polonii zamieszkałej na Wileńszczyźnie. Zwracano uwagę na decyzje administracyjne rządu Litwy, które powiększyły obszar Wilna o tereny, na których mieszkało wielu Polaków. Takie decyzje według

²⁵ M. Sienkiewicz, *Współczesne polskie nurty polityczne...*, s. 150.

²⁶ T. Bojarowicz, *Partie i ugrupowania...*, s. 233.

²⁷ M. Sienkiewicz, *Współczesne polskie nurty polityczne...*, s. 150–151.

²⁸ *Ibidem*, s. 151.

Ruchu miały utrudnić odzyskanie przez Polaków ziemi zagrabionej w czasach ZSRR. Partia zwracała się do polskich władz o reakcje na politykę Litwinów wobec mniejszości polskiej – powoływano się przy tym na umowę międzynarodową z 1994 roku między Polską a Litwą dotyczącą przyjaznych stosunków. W opinii ROP Litwa powinna była respektować zasady europejskie w odniesieniu do mniejszości polskiej²⁹.

Zdaniem ROP Polska nie mogła być pozostawiona sama sobie pomiędzy Europą Zachodnią a Rosją. Dostrzegano konieczność unowocześnienia rolnictwa i gospodarki (m.in. doprowadzenie do ich konkurencyjności), aby sprostać wymaganiom integracji europejskiej. Obiecywano zacieśnienie kontaktów gospodarczych z państwami Europy Środkowo-Wschodniej i promowanie powstania rynku rolnego obejmującego Polskę i kraje wspomnianego regionu, co miałyby wzmocnić pozycję Polski w rozmowach na temat integracji europejskiej. W celu sprawnego prowadzenia negocjacji o przystąpieniu do UE proponowano powołanie grupy negocjacyjnej składającej się z ekspertów, którzy reprezentowaliby interes Polski³⁰.

Proponowano nadanie polskiego obywatelstwa Polakom mieszkającym na terenach dzisiejszej Białorusi, Litwy i Ukrainy (ziemie wschodnie przedwojennej Polski) oraz zesłanym do ZSRR. Polonii obiecywano nadanie obywatelstwa polskiego, a co za tym idzie – prawa do udziału w wyborach w Polsce. Współpraca z Polonią miała być wykorzystywana do umacniania jej polskiej tożsamości³¹. Postulaty te powtarzano później na II Kongresie ROP, gdzie apelowano do Sejmu o nadanie obywatelstwa Polakom, którzy znaleźli się na terenach wyjętych spod władzy polskiej w wyniku „zbrodniczego Paktu Ribbentrop-Mołotow”³².

Ruch opowiadał się za wejściem Polski do UE, zaznaczając potrzebę realizacji koncepcji „Europy ojczyzn”³³. Na II Kongresie ROP stwierdzono, że integracja Polski z NATO i Wspólnotami Europejskimi (WE) zapewni państwu bezpieczeństwo. Zaznaczano, że niepodległość ma charakter wieloaspektowy – dotyczy także statusu ekonomicznego, utrzymania tradycji narodowych oraz

²⁹ Ibidem, s. 151–152.

³⁰ ROP. *Założenia programowe społeczno-gospodarczej odbudowy kraju*, w: *Wybory 1997. Partie...*, s. 239–240.

³¹ Ibidem, s. 241.

³² *Uchwała nr 8 II Kongresu Ruchu Odbudowy Polski, Warszawa 21.02.1998 r.*, Archiwum Partii Politycznych, Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie.

³³ T. Bojarowicz, *Partie i ugrupowania...*, s. 155.

kształtowania kultury. W momencie akcesji do NATO i WE Polska miała być uwolniona od wpływów rosyjskich w naszych instytucjach³⁴.

Po wejściu Polski do NATO, Ruch ocenił, że nasz kraj od ponad trzystu lat pierwszy raz stał się członkiem najpotężniejszego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego. Postulowano sporządzenie narodowej doktryny obronnej Polski, która byłaby zintegrowana z założeniami doktryny NATO, a przez to umocniłaby pozycję Polski³⁵.

W 1999 roku stan rozmów Polski z UE określano jako „niejasny”. Umowę o stowarzyszeniu z 1991 roku ROP ocenił jako narzędzie pozwalające opanować krajom europejskim polski rynek. Zdaniem ruchu eksport z krajów UE ograniczał w poważny sposób krajową produkcję. Partia formułowała sztywne warunki wejścia Polski do UE, były to m.in. zachowanie własności ziemi przez Polaków, pozostawienie przemysłu energetycznego i telekomunikacyjnego we władaniu Polski³⁶.

Zakończenie

Autor w artykule przeanalizował myśl i działalność polityczną Ruchu Odbudowy Polski w latach 1995–2001. Wykazano, że partie typu niepodległościowego, takie jak ROP, straciły na znaczeniu po 2001 roku i podjęły współpracę z innymi partiami lub uległy rozpadowi. Po krótkim okresie współpracy z LPR, ROP podjął współpracę z jedną z dominujących postsolidarnościowych partii, jaką jest PiS, aby ostatecznie ulec rozwiązaniu i wejść w jej struktury. Zbieżność koncepcji programowych ROP i PiS umożliwiła po 2001 roku działalność (lub współpracę) byłych polityków tej partii w PiS, m.in. Antoniego Macierewicza i Bartosza Kownackiego, Zbigniewa Girzyńskiego jako posłów i Jana Olszewskiego jako doradcy prezydenta Lecha Kaczyńskiego.

Streszczenie

W artykule zaprezentowano myśl polityczną i działalność Ruchu Odbudowy Polski (ROP). Partia powstała w 1995 roku. Podstawą powołania partii była popu-

³⁴ *Uchwała nr 2 II Kongresu Ruchu Odbudowy Polski, Warszawa 21.02.1998 r.*, Archiwum Partii Politycznych, Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie.

³⁵ J. Olszewski, *Polski Dekalog 2000 z 8.05.1999 r.*, Archiwum Partii Politycznych, Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie.

³⁶ *Ibidem.*

larność Jana Olszewskiego w wyborach prezydenckich w 1995 roku. W naukach o polityce ROP jest klasyfikowany jako partia niepodległościowa. Charakterystycznymi wartościami dla tego typu partii były: antykomunizm, antyrosyjskość, dekomunizacja, nauczanie Kościoła katolickiego, niepodległość i patriotyzm. Partie tego typu nawiązywały do dorobku Drugiej Rzeczypospolitej Polskiej. W artykule autor zaprezentował funkcjonowanie organizacji młodzieżowej tej partii – Federacji Młodych Ruchu Odbudowy Polski.

Słowa kluczowe: partia polityczna, polityka wschodnia, antyrosyjskość

THE ACTIVITY AND POLITICAL THOUGHT ON EXAMPLE CONCEPTIONS OF FOREIGN POLICY OF RUCH ODBUDOWY POLSKI

Summary

The article presents a political thought and the activity of Ruch Odbudowy Polski (ROP). The party was founded in 1995. The basis of the foundation of the party was the popularity of Jan Olszewski in the presidential elections in 1995. In the political science ROP is classified as the party of independence. The characteristic values of this type of the party were: anticommunism, antirussian, decommunization, the teaching of the Catholic Church, independence and patriotism. Parties of this type appealed also to legacy of the Second Republic of Poland. In the presented article an author presents also the functioning of the youth organization of this party – Federacja Młodych Ruchu Odbudowy Polski.

Key words: political party, eastern policy, antirussian